

Shtojca 1

[redaktuar: të dhëna personale]

Shtojca 2

ENERGJIA E MATUR e BRE-ve	Total MWh
HC Belaja	22856.743
HC Deçani	34571.243
HC Brezovica	5166.907
Eurokos	22812.496
Hydroline	11696.092
Onix	661.009
Led Light	123.108
Air Energy	28788.309
Birra Peja	577.96
Frigo Food	576.424
Total	127830

Lloji Burimit	ENERGJIA E MATUR [MWh]	Pagesat per BRE [Euro]	Tarifat Nxitse [euro/MWh]
Hidro	97103.48	6551571.86	67.47
Solar	1938.50	239990.75	136.4
Erë	28788.31	2234902.27	85
Total	127830.29	9026464.88	

Shpenzimet per BRE (Euro)	Totale
HC Belaja	1542144.45
HC Deçani	2332521.77
HC Brezovica	348611.22
Eurokos	1539159.11
Hydroline	789135.33
Onix	90161.63
Led Light	16791.93
Air Energy	2234902.27
Birra Peja	66662.12
Frigo Food	66375.07
Total	9026464.88

Shtojca 3

Ndikimi i tarifave nxitëse në çmimin e energjisë elektrike – pagesa shtesë e cila do të paguhet nga konsumatorët

Çmimi i cili ju garantohet kompanive në kuadër të tarifave nxitëse është tejte i lartë dhe i dëmton qytetarët e Republikës së Kosovës përmes faturave të energjisë elektrike.

Fondi për mbështetjen e kapaciteteve ekzistuese të BRE-ve është paraqitur në kuadër të “Raporti Konsultativ - Përshtatjet vjetore të të Hyrave të Lejuara Maksimale për KOSTT (Prill 2019 - mars 2020)” (Doc.2). Fondi për subvencionimin e BRE-ve vetëm gjatë periudhës Prill 2019 – Mars 2020 kap një vlerë prej **12.45 milion €** (Doc.2-faqe 7 – nënparagrafi 4.1) dhe i tëri do të paguhet përmes faturave të energjisë elektrike.

Vendimi i bordit të ZRRE-së për të i shtuar edhe 20 MW shtesë me tarifa nxitëse përmes sistemve solare është i papranueshëm sepse do të ndikoj në rritjen e çmimit të energjisë elektrike. Në tab.1 është prezantuar një krahasim ndërmjet çmimit të tarifës nxitëse për sistemet solare që është miratuar nga anëtarët e bordit të ZRRE-së në mbledhjen nr.X dhe çmimit referent të tregut.

Table 1. Çmimet e blerjes së energjisë elektrike

Pershkrimi	Cmimi/MWh
Energjia solare/fotovoltaike	85.5€/MWh (Doc.1 – faqe 2)
Çmimi mesatar i energjisë i blerë nga operatorët tjerë	36.5€/MWh (Doc.2 – faqe -7)
Diferenca:	49.0€/MWh

Pra, çmimi i tarifës nxitëse për sistemet solare i miratuar nga anëtarët e bordit të ZRRE-së në mbledhjen nr.X është 49€/MWh më i lartë në krahasim me çmimin e tregut!

Sistemet solare me kapacitet 20MW, brenda vitit do të prodhojnë rreth 28,000MWh. Në tab.2. është prezantuar ndikimi i blerjes së energjisë elektrike nga sistemet solare me tarifë nxitëse në raport me blerjen energjisë nga tregu.

Table 2. Ndikimi i blerjes së energjisë nga sistemet solare me tarifë nxitëse

	Energjia (MWh)	Çmimi (€/MWh)	Totali (€)
Sistemet solar me tarifa nxitëse	28,000	85.5	2,394,000.00
Blerja e energjisë nga tregu	28,000	36.5	1,022,000.00
Diferenca:			1,372,000.00

Pagesa shtesë të cilën duhet të paguajnë qytetarët brenda një viti është **1,372,000.00€**. Pasi që çmimi i garantuar është për një periudhë 12 vjeqare, qytetarët do të dëmtohen me një vlerë prej **16.46 milion €**.

Shtojca 4

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU
ENERGY REGULATORY OFFICE

Raport Konsultativ

Përshtatjet vjetore të Të Hyrave të Lejuara Maksimale për KOSTT

(Prill 2019 - mars 2020)

DEKLARATË

Ky Raport Konsultativ është përgatitur nga ZRRE me qëllim të informimit të palëve të interesit.
Raporti nuk paraqet Vendim të ZRRE-së dhe nuk duhet të konsiderohet si i tillë.

Mars 2019

Përmbajtja

1	Hyrje	3
2	Përshtatja e të Hyrave të Lejuara Maksimale	4
3	Bilanci i Energjisë.....	4
3.1	Vlerësimi i Bilancit të Energjisë Elektrike të Realizuar dhe të Parashikuar	4
4	Përshtatjet e rregullta.....	6
4.1	Përshtatjet për normën e inflacionit.....	6
4.2	Investimet kapitale.....	6
4.3	Faktori ndarës i kursimeve	7
4.1	Fondi për BRE.....	7
4.2	Përshtatjet e kostove të humbjeve.....	7
4.3	Përshtatjet për të hyrat jo tarifore	8
4.4	Përshtatjet për faktorin korrigjues të të hyrave	8
5	Propozimi për të Hyrat e Lejuara Maksimale të OST/OT-së	10

1 Hyrje

Zyra e Rregullatorit për Energji (ZRRE) aktualisht është duke kryer Përshtatjen e Rregullt Vjetore për të Hyrat e Lejuara Maksimale (MAR) që do të mbulohen nga Kompanitë e Rregulluara. Në këtë proces, ZRRE-ja do të bëjë propozimin fillestar për MAR-in e azhurnuar për Operatorin e Sistemit të Transmetimit dhe Tregut (OST/OT, KOSTT), Operatorin e Sistemit të Shpërndarjes (OSSH, KEDS) dhe Furnizuesin me Shërbim Universal (FSHU). Ky vlerësim fillestar bazohet në propozimet e dorëzuara nga kompanitë e rregulluara si dhe vendimet për Të Hyrat e Lejuara Maksimale për periudhën rregullative 2018-2022.

Rregullimi i Çmimit është mjet që përdoret nga ZRRE në mënyrë që të përcaktohen Të Hyrat e Lejuara Maksimale – MAR, të cilat Kompanitë e Rregulluara do ti mbledhin për ofrimin e shërbimeve të rregulluara. MAR caktohet në nivelin që mundëson të licencuarit e rregulluar t'i mbulojë kostot e arsyeshme operative dhe të mirëmbajtjes së aseteve të tyre dhe të realizojnë kthim të arsyeshëm në investimet e tyre. Gjithashtu, ZRRE përcakton caqe të efikasitetit, të cilat synojnë ngritjen e efikasitetit operativ të kompanive dhe të ofrojnë nxitje për arritjen e caqeve apo ndëshkime nëse kompanitë dështojnë t'i arrijnë ato.

Vlerat bazë për komponentët e MAR janë përcaktuar në Shqyrtimin Periodik të bërë në vitin 2018 dhe mbesin të vlefshme për një periudhë pesëvjeçare. Shqyrtimi aktual ka të bëjë me vlerësimin e propozimeve për MAR të paraqitura nga kompanitë e rregulluara dhe përshtatjen e tyre me vlerat bazë për vitin relevant tarifar 2019. Ky shqyrtim vlerëson nëse propozimet e të licencuarve janë llogaritur në përputhje me kërkesat ligjore.

ZRRE fton kompanitë e licencuara, konsumatorët dhe të gjitha palët tjera të interesit, që të japin kontributin e tyre në këtë proces, duke shqyrtuar dhe komentuar të dhënat dhe pikëpamjet e paraqitura në këtë Raport Konsultativ, në mënyrë që vlerësimi të jetë i saktë për të Hyrat e Lejuara Maksimale për Operatorin e Sistemit të Transmetimi dhe Tregut (OST/OT).

Palët të cilat dëshirojnë të paraqesin komentet e tyre eventuale rreth propozimeve të ZRRE-së ftohen që të dorëzojnë komentet e tyre me shkrim në postën elektronike ero.pricing-tariffs@ero-ks.org jo më vonë se **8 mars 2019**. Gjithashtu, komentet mund të dërgohen me postë në adresën:

*Zyra e Rregullatorit për Energji
Departamenti për Tarifa dhe Çmime
Rr. Dervish Rozhaja Nr. 12, Prishtinë, 10000, Kosovë*

Dokumentet relevante

Vlerësimi përfundimtar i MAR të OST/OT në kuadër të procesit të Shqyrtimit Periodik – Vlerësim i detajuar	http://ero-ks.org/2018/Raportet/Pergjigje%20ndaj%20komenteve%20te%20KOSTT_PRR2_final.pdf
Aplikimi tarifar i KOSTT për vitin 2019	http://www.ero-ks.org/2019/Tarifat/Aplikacioni_KOSTT.pdf

2 Përshtatja e të Hyrave të Lejuara Maksimale

Bazuar në Rregullën për Vendosjen e të Hyrave për OST/OT, ZRRE ka analizuar me kujdes të gjitha komponentet e kostove dhe kërkesat e të licencuarit të paraqitura në aplikacionin e tij për të Hyrat e Lejuara Maksimale. Gjatë procesit të Përshtatjes së Rregullt, ZRRE përdor vlerat e vendosura gjatë procesit të Shqyrtimit Periodik 2018-2022 dhe përshtat MAR-in për të reflektuar ndryshimet në mes të kostove që kanë qenë të parashikuara gjatë Shqyrtimit Periodik dhe kostove aktuale të arsyeshme të kompanive të rregulluara, të cilat janë jashtë kontrollit të tyre. Gjatë këtij procesi ZRRE do të:

1. Indeksojë Kostot Operative dhe të Mirëmbajtjes për Faktorin e Efikasitetit i cili caktohet gjatë procesit të Shqyrtimit Periodik dhe për Inflacionin Vjetor i cili caktohet duke përdorur Indekset e Harmonizuara të Çmimeve të Konsumit (HICP) për vendet e Eurozonës;
2. Caktojë Kostot e Lejuara të Humbjeve (LSSCt) për OST, dhe t'i azhurnojë këto në mënyrë që të përfshijnë ndryshimin në mes të kostove të lejuara dhe të realizuara të humbjeve për Periudhën paraprake Rregullative, të cilat mund të kenë ndodhur si rezultat i ndryshimeve në kostot e blerjes së energjisë me shumicë apo i ndryshimeve në rrjedhat e energjisë elektrike në sistemin e Transmetimit;
3. Azhurnojë MAR-in e OST/OT-së në mënyrë që të reflektojë ndryshimin në mes të të Hyrave të Lejuara dhe të Realizuara në Vitin paraprak Relevant (t-1);
4. Azhurnojë parashikimet e kostove të lejuara të shërbimeve ndihmëse;
5. Caktojë MAR-in e OST/OT-së për Vitin Relevant t.

3 Bilanci i Energjisë

ZRRE ka përdorur bilancin e azhurnuar nga KEDS për të marrë parasysh konsumin e përditësuar dhe vlerësimin për dërrgullimin e konsumatorëve të kyçur në nivelin e tensionit 35kV. Implementimi i ndryshimeve ligjore në kuadër të liberalizimit të tregut ka një ndikim esencial në trajtimin e humbjeve në sistemin e energjisë elektrike. Bilanci i azhurnuar do të përdoret për të llogaritur blerjet e energjisë me shumicë për mbulimin e humbjeve të transmetimit, shpërndarjes dhe tarifën me pakicë për Shërbimin Universal.

3.1 Vlerësimi i Bilancit të Energjisë Elektrike të Realizuar dhe të Parashikuar

Me qëllim të vlerësimit të kostove që kanë të bëjnë me blerjen e humbjeve në nivel të OST-së, ZRRE ka analizuar të dhënat e raportuara nga KOSTT për vitin 2018 dhe të dhënat për parashikimin e bilancit për vitin 2019. Për parashikimin e bilancit të vitit 2019, ZRRE ka marrë për bazë Bilancin e aprovuar, duke përditësuar për pritjet që kanë të bëjnë me prodhimin e energjisë elektrike nga hyrja në operim e gjeneratorëve nga burimet e ripërtëritshme dhe parashikimin e azhurnuar të KEDS lidhur me konsumin e energjisë elektrike në nivel të OSSh-së.

Parashikimi i bilancit të energjisë elektrike për vitin 2019 është paraqitur në tabelën në vijim:

Tabela 1: Bilanci i energjisë elektrike në OST

Bilanci i energjisë elektrike ne OST	Njësia	2019 Propozimi
Hyrja ne OST	GWh	6,479
Energjia e pafaturuar në Veri	GWh	259
Eksporti	GWh	663
Importi	GWh	849
Humbjet në OST	GWh	115
	%	1.78%
Dalja e energjisë nga Transmetimi/hyrja në OSSH	GWh	5,048

Kërkesa për energji në nivel të OST në vitin 2019 pritet të ketë një rritje prej afro 4.4% në raport me vitin 2018. Kjo rritje vjen si pasojë e rritjes së kërkesës në nivel të OSSH-së.

Importi i energjisë përfshinë energjinë e nevojshme për mbulimin e konsumit të konsumatorëve të kyçur në nivel të OST-së si dhe energjinë e nevojshme për mbulimin e humbjeve në rrjetin e OST-së dhe OSSH-së si dhe furnizimin e konsumatorëve me Shërbim Universal. Diferenca është kalkuluar si eksport me qëllim të barazimit të bilancit.

4 Përshtatjet e rregullta

Në këtë pjesë janë paraqitur kalkulimet lidhur me përshtatjet e rregullta vjetore të vitit 2018. Kalkulimi i këtyre përshtatjeve do të përfshihet gjatë përcaktimit të të hyrave të lejuara maksimale për vitin relevant tarifar 2019.

4.1 Përshtatjet për normën e inflacionit

Për të bërë kalkulimin e përshtatjeve lidhur me normën e inflacionit si referencë është marr norma e inflacionit e publikuar nga Eurostat për vendet e Eurozonës, e cila për vitin 2018 ishte 1.73%¹. Mënyra për kalkulimin e përshtatjeve të tilla është e përcaktuar në Rregullën e të Hyrave të OST/OT-së.

Kjo normë aplikohet në përshtatjen e kostove operative, kostove të zhvlerësimit dhe kthimit në kapital. Pas aplikimit të normës së inflacionit prej 1.73% ndaj komponentëve të kostove të sipërpërmendura, rrjedh vlera e kostove të përshtatura në vlerë prej 0.44 milion euro. Përshtatjet që kanë rezultuar nga aplikimi i normës së inflacionit për secilën nga komponentët e kostove të lejuara në vitin 2018 i janë shtuar më pastaj vlerësimit fillestar të kostove për vitin 2019, të përcaktuara gjatë shqyrtimit periodik. Detajet e këtyre kalkulimeve janë paraqitur në tabelën më poshtë:

Tabela 2: Përshtatjet për inflacion

Linja	Njësia	a) Lejuar 2018	b) Përshtatja për HICP	c) Vlerësimi fillestar 2019 ²	d=b+c Lejimi 2019
OPEX-i	mil €	7.42	0.13	7.30	7.42
Zhvlerësimi	mil €	9.53	0.16	10.31	10.48
Kthimit	mil €	8.52	0.15	9.36	9.51
Total	mil €	25.48	0.44	26.97	27.41

4.2 Investimet kapitale

KOSTT në dokumentacionin e dërguar ka kërkuar projekte shitesë krahas atyre të lejuara gjatë procesit të shqyrtimit shumëvjeçar. Dokumentacioni që është ofruar nga KOSTT ka një përshkrimin të përgjithshëm për nevojën e realizimit të këtyre projekteve. Me qëllim të vlerësimit të arsyeshmërisë teknike dhe financiare të këtyre projekteve dhe kostove që ndërlidhen me to, ZRRE kërkon që KOSTT të bëjë vlerësimin e këtyre projekteve në përputhje me Rregullën për vlerësimin e Investimeve kapitale, sipas së cilës duhet të analizohen parametrat ekonomik si CBA, NPV, kostot për njësi, alternativat si dhe përshkrimin e punëve që asociohen me projektet e tilla.

Në mungesë të parametrave të sipërpërmendur, në këtë fazë të konsultimit ZRRE nuk ka mundur të vlerësojë arsyeshmërinë e këtyre projekteve, andaj ato nuk janë përfshirë në vlerësimin e kalkulimit

¹ https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/escb/html/table.en.html?id=JDF_ICP_COICOP_ANR&period=2017-12

² Sipas lejimeve të Shqyrtimit Periodik 2018-2022 linku:

http://ero-ks.org/2018/Raportet/Pergjigje%20ndaj%20komenteve%20te%20KOSTT_PRR2_final.pdf

të të hyrave të lejuara maksimale të KOSTT. ZRRE pret nga KOSTT që në kuadër të këtij procesi konsultativ të ofrojë dëshmitë e nevojshme Bordit të ZRRE-së për shqyrtim të mëtejshëm të këtyre projekteve.

4.3 Faktori ndarës i kursimeve

Përveç përshtatjeve të sipërpërmendura, ZRRE ka bërë edhe përshtatjet e kostove të mirëmbajtjes duke aplikuar faktorin ndarës të kursimeve. Këto përshtatje aplikohen me qëllim të nxitjes së kursimit nga ana e kompanisë, ku pjesa e kursyer do të ndahet në mes të kompanisë dhe konsumatorëve me një faktor ndarës prej 50%. Nga analiza e bërë, vlera e rezultuar e kursimit është 0.58 milion euro, ku vlera e përshtatur e kursimeve pas aplikimit të faktorit ndarës është 0.29 milion euro (pjesa për të cilën kompensohen konsumatorët).

4.1 Fondi për BRE

Nga analizimi i aplikacionit të KOSTT, vërehet se ka një dallim ndërmjet kostove dhe të hyrave nga fondi i BRE-ve për vitin 2018. Vlera e këtij dallimi është -1.54 milion euro. Këto të hyra (si të zbritshme) janë marr parasysh gjatë kalkulimit të kostove aktuale AAC_{t-1} .

Parashikimi i kostove të fondit të BRE-ve është bërë duke u bazuar në bilancin e energjisë si dhe në përditësimet e fundit për pritjet e hyrjes në operim të gjeneratorëve të BRE-ve. Vlera e kostove të fondit duke marr parasysh çmimin referent prej 35.6 €/MWh rezulton të jetë 12.45 milion euro.

4.2 Përshtatjet e kostove të humbjeve

Përshtatja e kostove të humbjeve për OST bëhet përmes formulës së mëposhtme:

$$(LSSCat-1 - LSSCft-1) * (1 + It)$$

Vlera e kostos së përshtatur për humbje është 0.40 milion euro, e cila rezulton për shkak të rrjedhave më të mëdha të energjisë të realizuara kundrejt atyre të parashikuara dhe çmimit mesatar më të lartë për blerjen e humbjeve për vitin 2018 në rrjetin e transmetimit. Detajet e kalkulimeve janë dhënë në tabelën e mëposhtme.

Tabela 3 Përshtatjet për kostot e humbjeve

OSSH MAR	Njësia	E lejuar 2018	E realizuar 2018	E propozuar 2019
Parametri i indeksimit				
It	%		7.49%	
Humbjet e lejuara (LSSCt)				
LSSAt	%	1.78	1.78	1.78
REUEt	GWh	5,843.6	6,203.7	6,479
WHEAt	€/MWh	44.00	44.82	42.97
LSSCat-1	mil €		4.95	

LSSCft-1	mil €	4.58		4.96
Kostot e përshtatura ³	mil €		0.40	

Ku :

$LSSA_t$	janë humbjet e lejuara, që janë paraqitur si përqindje e energjisë që hyn në sistemin e shpërndarjes në vitin relevant t
$REUE_t$	janë njësitë e energjisë (MWh) apo (GWh) që hyjnë në sistemin e shpërndarjes në vitin relevant t
$WHEA_t$	është mesatarja e kostos me shumicë të energjisë (€/MWh) në vitin relevant t
$LSSCa_{t-1}$	është kostoja e realizuar e humbjeve të lejuara në vitin relevant t-1, (llogaritur duke përdorur humbjet e lejuara)
$LSSCf_{t-1}$	është kostoja e parashikuar e humbjeve në vitin relevant t-1, (llogaritur duke përdorur humbjet e lejuara)
I_t	është norma e interesit për vitin relevant t, që llogaritet bazuar në EURIBOR plus S%, ku S paraqet vlerën që do përcaktohet nga Rregullatori gjatë shqyrtimeve periodike që reflekton preminë e pagueshme nga i licencuari për huatë afatshkurtra mbi normën e EURIBOR-it

Parashikimi i çmimit mesatar për humbje për vitin 2019 është bërë duke indeksuar çmimin aktual të gjenerimit nga KEK-u për normën e harmonizuar të inflacionit prej 1.73% dhe parashikimin e çmimit të importit bazuar në çmimet aktual të realizuara si dhe çmimet referente në bursat regjionale.

4.3 Përshtatjet për të hyrat jo tarifore

Të hyrat tjera të realizuara nga aktivitetet e pa-rregulluara siç janë: të hyrat nga dhënia me qira e aseteve, shitja e aseteve, nga mekanizmi kompenzues ndërmjet TSO (ITC), të hyrat neto nga interesi, zbriten nga të hyrat e lejuara maksimale. Vlera e këtyre të hyrave të realizuara është raportuar nga KOSTT në aplikimin e tyre në vlerë prej 0.52 milion euro, ndërsa pas kërkesës nga ZRRE, KOSTT ka dërguar draft Pasqyrat Financiare në bazë të të cilave ZRRE ka korrigjuar këto të hyra, të cilat janë në vlerë prej 1.05 milion euro.

4.4 Përshtatjet për faktorin korrigjues të të hyrave

Në pajtim me Rregullën për të Hyrat e Lejuara Maksimale është bërë korrigjimi i të hyrave të vitit 2018. Parimi i cili aplikohet ka të bëjë me vlerësim e përgjithshëm të kostove të lejuara aktuale dhe të hyrave aktuale të realizuara. Këto llogaritje janë bërë sipas formulës në vijim:

$$KREV_t = (AAC_{at-1} - ARR_{t-1}) * (1 + I_t)$$

³ këto kosto janë pjesë e azhurnimeve të përgjithshme dhe reflektohen në MAR-in e vitit 2019.

Ku janë:

AAC_{at-1}	<i>Kostot e lejuara aktuale për vitin relevant t-1 ("Actual Allowed Cost as determined in Relevant Year t-1")</i>
ARR_{t-1}	<i>Paraqet të hyrat e realizuara në vitin relevant t-1 ("is the Actual Regulated Revenues in Relevant Year t-1")</i>
I_t	<i>Norma e interesit për vitin relevant t, që llogaritet bazuar në EURIBOR plus S%, ku S paraqet vlerën e përcaktuar nga ZRRE-ja gjatë shqyrtimeve periodike që reflekton preminë e pagueshme nga i licencuari për hua afatshkurtra</i>

Ndryshimi në mes të AAC_{at-1} prej 23.61 milion euro dhe ARR_{t-1} prej 14.65 milion euro, pas aplikimit të normës së interesit rezulton të jetë 9.64 milion euro. Ky ndryshim ndërmjet të hyrave dhe kostove aktuale të lejuara bartet si azhurnim gjatë përcaktimit të MAR për vitin 2019.

5 Propozimi për të Hyrat e Lejuara Maksimale të OST/OT-së

Të Hyrat e Lejuara Maksimale për OST/OT-në janë llogaritur sipas formulës në vijim:

$$MAR_t = OPMC_t + DEPC_t + RTNC_t + ASVC_t + LSSC_t + LICC_t - ITCR_t - NTFR_t + ADJ_t + KREV_t$$

Ku janë:

MAR_t - Të hyrat e lejuara maksimale në vitin relevant *t*

OPMC_t - Kostot operative dhe të mirëmbajtjes në vitin relevant *t*

DEPC_t - Zhvlerësimi i lejuar në vitin relevant *t*

RTNC_t - Kthimi i kostos së kapitalit i lejuar në vitin relevant *t*

ASVC_t - Kostot e lejuara për shërbime ndihmëse në vitin relevant *t*

LSSC_t - Kostoja e lejuar e humbjeve në vitin relevant *t*

LICC_t - Kostoja e taksës për licencë në vitin relevant *t*

ITCR_t - Të hyrat neto të OST/OT nga mekanizmi kompensues ndër-OST në vitin relevant *t*

NTFR_t - Të hyrat jo tarifore në vitin relevant *t*

ADJ_t - Përshtatjet e kostove

KREV_t - Faktori korrigjues i të hyrave në vitin relevant *t*

Llogaritja e secilit nga këta komponentë është shtjelluar më poshtë.

Tabela 1 - Propozimi i MAR të OST/OT

Propozimi i MAR për OST/OT		2018 E lejuar	2018 E realizuar	2019 e vlerësuar (PRR2)	2019 Propozuar
Parametrat e indeksimit					
Faktori i efikasitetit	%			1.5%	
HICP	%		1.73%		
Euribor	%		-0.11%		
S-factor	%		7.6%		
It	%		7.49%		
Kosto operative dhe e mirëmbajtjes (OPMC_t)					
$OPMC_t = OPMC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - E_t) * (1 - P_t)$	€m	7.42	7.42	7.30	7.42
Kostoja e licencës					
Përshtatja e kostove të mirëmbajtjes			-0.29		
Zhvlerësimi i lejuar (DEPC_t)					
$DEPC_t = DEPC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$	€m	9.53	9.53	10.31	10.48
Kthimi i lejuar (RTNC_t)					

$RTNC_t = RTNC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$	€m	8.52	8.52	9.36	9.51
Humbjet e lejuara (LSSCt)					
LSSAt	%	1.78	1.78	1.78	1.78
REUEt	GWh	5,843.6	6,203.7	5,833.9	6,478.9
WHEAt	€/MWh	44.00	44.82	40.00	42.97
LSSCat-1			4.95		
LSSCft-1	€m	4.58		4.15	4.96
LSAct-1					
LSSCt					
Kostot e Fondit te BRE-ve					
Kosto		2.87	-1.54		12.45
Shërbimet ndihmëse					
ASVCt		2.59	-	2.66	2.66
Të hyrat jo tarifore					
Të hyrat e parregulluara	€m	-0.06	-0.41	-0.06	-0.06
Te hyrat nga ITC		-0.40	-0.64	-0.40	-0.40
Pershtatjet e PRR1 dhe vitit 2017					
Pershtatjet	€m	-1.26	-1.26	-1.26	-1.26
Te hyrat e mbetura nga KEK		-3.33	-2.67	-3.33	-3.33
OSSH MAR					
MAR-i fillestar	€m	30.47	23.61	28.75	
KREV					
AAC_{t-1}	€m		23.61		
ARR_{t-1}			17.32		
$KREV_t = (AAC_{t-1} - ARR_{t-1}) * (1 + It)$			9.64		
$KREV_{t-1}$					9.64
MAR-i final					52.08

Si rezultat i kalkulimeve të secilit komponent të kostove, MAR i propozuar për OST/OT për vitin 2019 është 52.08 milion euro.

Shtojca 5

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU
ENERGY REGULATORY OFFICE

Raport Konsultativ për të Hyrat e Lejuara Maksimale

Furnizuesi me Shërbim Universal

Viti relevant tarifor 2019

DEKLARATË

Ky Raport Konsultativ është përgatitur nga ana e ZRRE-së me qëllim të informimit të palëve të interesit. Raporti nuk paraqet ndonjë vendim të ZRRE-së dhe nuk duhet të interpretohet si i tillë.

Mars 2019

Përmbajtja

Hyrje.....	3
1 Bilanci i energjisë elektrike 2019	4
2 Kostot me shumice - blerjet e energjisë	5
2.1 Përshtatjet e të hyrave për vitin 2018	6
3 Kostot e bartshme.....	8
4 Kostot me pakicë të furnizuesit	8
5 Të hyrat e lejuara maksimale	9

Hyrje

Zyra e Rregullatorit për Energji (ZRRE) aktualisht është duke kryer Përshtatjen e Rregullt Vjetore për të Hyrat e Lejuara Maksimale (MAR) që do të mbulohen nga Kompanitë e Rregulluara. Në këtë proces, ZRRE-ja do të bëjë propozimin fillestar për MAR-in e azhurnuar për Operatorin e Sistemit të Transmetimit dhe Tregut (OST/OT, KOSTT), Operatorin e Sistemit të Shpërndarjes (OSSH, KEDS) dhe Furnizuesin me Shërbim Universal (FSHU). Ky vlerësim fillestar bazohet në propozimet e dorëzuara nga kompanitë e rregulluara si dhe vendimet për Të Hyrat e Lejuara Maksimale për periudhën rregullative 2018-2022.

Ky Raport Konsultativ paraqet vlerësimin e ZRRE-së për propozimin për të hyrat e lejuara maksimale (MAR) për Furnizuesin me Shërbim Universal (FSHU) për vitin relevant tarifar 2019. Në vlerësimin e kostos së blerjes së energjisë me shumicë, ZRRE ka marrë parasyshë kostot direkte të Furnizuesit ndaj BRE-ve sipas rregullës për Skemën Mbështetëse, kostot për blerjen e energjisë nga gjeneratorët tjerë sipas kushteve kontraktuale, ndërsa për kostot e blerjes së energjisë nga KEK Sh.A, ZRRE ka bërë vlerësimin e saj duke bërë indeksimin e çmimit aktual për normën e harmonizuar të inflacionit, ndërsa vlerësimi për çmimin e importit është bazuar në çmimet aktuale të realizuara si dhe çmimet referente në bursat regionale.

Komentet për këtë Raport Konsultativ mund të dorëzohen në formë elektronike përmes emailit në ero.pricing-tariffs@ero-ks.org ose të dorëzohen në formë të shtypur në adresën e mëposhtme:

Zyra e Rregullatorit për Energji
Departamenti për Tarifa dhe Çmime
Rr. Dervish Rozhaja Nr. 12
Prishtinë, 10000, Kosovë

Data e fundit për komente është **8 mars 2019**.

Pas shqyrtimit të komenteve të pranuar, ZRRE-ja do të publikojë **Raportin Final së bashku me përgjigje ndaj komenteve**. Komentet e pranuar për këtë Raport Konsultativ do të publikohen së bashku me Raportin Final. Vendimi përfundimtar për MAR do të shërbejë për përcaktimin e tarifave të të licencuarve.

1 Bilanci i energjisë elektrike 2019

ZRRE ka përdorur bilancin e azhurnar nga KESCO për të marr parasysh konsumin e përditësuar dhe vlerësimin për dërrgullimin e konsumatorëve të kyçur në nivelin e tensionit 35kV. Ky bilanc duhet të reflektojë vetëm kostot e furnizimit me energji elektrike për konsumatorët që gëzojnë të drejtën e furnizimit në kushte të shërbimit universal. Në këtë kuptim edhe volumet për blerjet e energjisë me shumicë për FSHU janë:

- Blerjet e energjisë nga KEK SH.A;
- Blerjet e energjisë nga gjeneratorët e kyçur në nivel të transmetimit;
- Blerjet e energjisë nga gjeneratorët e kyçur në nivel të shpërndarjes; dhe
- Importi.

Sasia e energjisë për eksport gjatë këtij parashikimi nuk është konsideruar si energji e FSHU-së, pasi që FSHU duhet të nominojë vetëm sasitë e nevojshme për mbulimin e konsumit të konsumatorëve me shërbim universal. Kjo sasi e energjisë duhet të menaxhohet nga prodhuesi përkatës në pajtim me prioritetet e dispeçimit. Konsumi i konsumatorëve me shërbim universal nuk përfshinë:

- kategoritë e konsumatorëve të kyçur në nivel të transmetimit; dhe
- nga muaji prill konsumatorët e kyçur në nivelin e tensionit 35kV të cilët i plotësojnë kriteret e përcaktuara me Ligjin për Energji Elektrike.

Në tabelën në vijim janë dhënë burimet e furnizimit për të mbuluar kërkesën e konsumatorëve të FSHU-së.

Tabela 1: Bilanci i energjisë elektrike për FSHU

Blerjet e energjisë	GWh
Sasitë e furnizuara nga KEK	3,263
Ujmani dhe gjeneratorë tjerë në nivel të OST	296
Gjeneratorët në nivel të OSSh-së	142
Importi	41
Total sasitë e furnizuara	3,742
Konsumi sipas kategorive të konsumatorëve FSHU	
Konsumatorët 35 kV	15
Konsumatorët 10 kV	335
Konsumatorët 0.4 kV	3,391
Total konsumi i konsumatorëve të FSHU	3,742

Siç shihet nga tabela, sasia e energjisë që planifikohet të konsumohet nga konsumatorët me drejtë të shërbimit universal është e barabartë me sasitë që duhet të mbulohen nga burimet e ndryshme të furnizimit.

Shënim: Sasia nevojshme për tu furnizuar nga KEK SH.A është kalkuluar si diferencë e sasisë totale ndaj burimeve tjera të furnizimit, duke marr parasysh se këto burime të furnizimit janë burime të ripërtitshme të energjisë dhe kanë prioritet në dispeçim.

Mbulimi i humbjeve në sistemin e transmetimit dhe të shpërndarjes janë përgjegjësi e operatorëve të rrjeteve përkatëse dhe siç shihet ato nuk janë paraqitur në këtë tabelë. Trajtimi i tyre është bërë në Raportet Konsultative për MAR-et e OST/OT-së dhe OSSh-së.

2 Kostot me shumice - blerjet e energjisë

Pas përcaktimit të sasive të nevojshme për furnizim me qëllim të mbulimit të kërkesave të konsumatorëve të FSHU-së, duhet të bëhet edhe kalkulimi i kostove për blerje të energjisë në tregun me shumicë. Në pajtim me Rregullën për të Hyrat e FSHU-së, Furnizuesi i Shërbimit Universal është i detyruar të sigurojë energji elektrike në mënyrë transparente, konkurruese dhe efikase. Furnizuesi me Shërbimit Universal duhet të demonstrojë se çmimet e parashikuara të energjisë elektrike që do të prokurohen janë të arsyeshme.

Gjatë procesit të negocimit të kontratave për blerje të energjisë të FSHU-së nga gjenerimi vendor duhet pasur parasysh faktin se çmimet e parashikuara janë në përputhje me çmimet historike dhe ato të projektuara të tregut me shumicë të Kosovës.

Kostot e lejuara të energjisë me shumicë ($WHPC_t$) duhet të llogariten sipas formulës:

$$WHPC_t = (GENC_t + IMPC_t + IMBC_t * IMBF_t) * (1 + RETM_t)$$

Ku:

$GENC_t$ Kostot e lejuara të blerjes së energjisë nga gjeneratorët vendorë në vitin relevant t

$IMPC_t$ Kostot e lejuara të energjisë së importit në vitin relevant t

$IMBC_t$ Kostot neto të imbalancit në vitin relevant t

$IMBF_t$ Faktori ndarës i imbalancit në vitin relevant t

$RETM_t$ Marzha me pakicë në vitin relevant t

Duke qenë se gjatë vitit 2018 kostot neto te jobalanceve pas programit te kompensimit rezultojnë neto pozitive, ZRRE në parashikimin e kostove të blerjes së energjisë për vitin 2018 nuk konsideron ndonjë kosto apo të hyrë (pro-ante). Në rast të realizimit të kostove apo të hyrave gjatë vitit 2018, ZRRE ato do ti trajtojë në vitin 2019 (ex-post). Përmbledhja e kostove me shumicë të parashikuara për vitin 2019 është dhënë në tabelën në vijim:

Tabela 2: Blerjet e energjisë

Kostot e blerjes së energjisë	GWh	€/MWh	€'000
Sasitë e furnizuara nga KEK	3,263	29.50	96,266
Ujmani dhe gjeneratorë tjerë në nivel të OST	296	34.27	10,126
Gjeneratorë në nivel të OSSh-së	142	37.84	5,367
Importi	41	60.00	2,477
Kostot e jobalanceve		-	-
Faktori ndarës i jobalanceve		-	-
Total sasitë e furnizuara	3,742	30.53	114.237
Margjina me pakicë		3.00%	3,427
Total kostot e blerjes së Energjisë			117,665

2.1 Përshtatjet e të hyrave për vitin 2018

Për të bërë përshtatjet e vitit 2018 të cilat do të aplikohen gjatë përcaktimit të MAR-it të FSHU për vitin 2019, së pari duhet të bërë vlerësimin e kostove aktuale të furnizimit me energji elektrike për konsumatorët e FSHU-së. Pas vlerësimit të këtyre kostove duhet bëhet zbritja nga të hyrat që kanë rezultuar nga faturimi në vitin 2018 nga aplikimi i tarifave.

Ndryshimi në mes të të hyrave të vlerësuara nga ZRRE-ja për vitin 2018 dhe të hyrave të realizuara nga FSHU gjatë periudhës së njëjtë është llogaritur sipas formulës në vijim:

$$ADJ_t = (AAC_{at-1} - ARR_{t-1}) * (1 + I_t)$$

Ku janë:

AAC_{at-1} Kostot e lejuara aktuale të FSHU-së në vitin relevant t

ARR_{t-1} Të hyrat aktuale të rregulluara gjatë vitit relevant $t-1$

I_t Norma e interesit për vitin relevant t , që llogaritet bazuar në EURIBOR plus 5%, ku S paraqet vlerën e përcaktuar nga ZRRE-ja gjatë shqyrtimeve periodike që reflekton preminë e pagueshme nga i licencuari për hua afatshkurtra

Vlera e përshtatjeve për vitin 2018 pas indeksimit për inflacion rezulton të jetë -35.6 milion euro.

Tabela 3: Përshtatjet për vitin 2018

MAR-i i Furnizuesit me Shërbim Universal	Njësia	2018
Parametrat e indeksimit		
Norma e interesit I_t	%	7.5%
Kostot me pakice të furnizuesit		
$OPEX - OPMC_t = OPMC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - E_t) * (1 - P_t)$	€m	6.0
$Zhvlerësimi - DEPC_t = DEPC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$	€m	0.1
Përshtatjet për CPI 2017		0.1
Kostot e bartshme		
Kostot e OST	€m	11.1
Kostot e OSSh	€m	80.2
Fondi BRE		5.6
Kapitali punues (ECLCt)		
$WCLC = (1 / 12) * I_t * (RETR_t + WHPC_t + PSTC_t - NTFRT_t)$	€m	1.4
Kostot për blerjen e energjisë		
Kostot e blerjes së energjisë me shumicë	€m	119.1
Taksa për licencë		
Taksa për licencë	€m	0.0
Borxhi i keq (BDTA)		
BDTA	%	4%
BDTA	€m	8.5

Përshtatjet		
Përshtatjet 2017		-17.1
Përshtatjet 2016		-1.5
Përshtatjet për CAPEX-PRR1		0.1
Përshtatjet e të hyrave për FSHU		
MAR-i i Furnizuesit AAC_{at-1}	€m	213.7
Të hyrat aktuale nga faturimi ARR_{t-1}	€m	247.5
Përshtatja e të hyrave ADJ_t	€m	-35.6

3 Kostot e bartshme

Kostot e bartshme të FSHU-së janë ato që varen nga vlerësimet për MAR-et për kompanitë tjera të rregulluara. Këto janë kostot e bartshme nga KOSTT, KEDS (PSTCt), dhe ndonjë kosto tjetër që është jashtë kontrollit të FSHU-së. Kostot e bartshme për KOSTT përfshirë edhe fondin për burimet e ripërtëritshme janë 40.6 mil€, kostot e bartshme për KEDS janë 96.4 mil€.

4 Kostot me pakicë të furnizuesit

Kostot e lejuara me pakicë llogariten si shuma e kostove të lejuara të operimit dhe mirëmbajtjes (OPMct), zhvlerësimi (DEPct) dhe ato të licencës (LCICt). Kostot e propozuara me pakicë për FSHU për vitin 2019 kanë përdorur si pikë nisje kostot e lejuara në vitin 2018 dhe të indeksuara për normën e inflacionit me vlerë prej 1.73%¹. Vlera e kostove me pakicë për FSHU për vitin 2019 është paraparë të jetë 6.2 mil€. Komponentët tjera të kostove me pakicë siç janë marzha me pakicë, borxhi i keq dhe kapitali punues janë kalkuluar në bazë të formulave të përcaktuara në Rregullën për të Hyrat e FSHU-së.

¹ <https://www.inflation.eu/inflation-rates/europe/historic-inflation/hicp-inflation-europe-2018.aspx>

5 Të hyrat e lejuara maksimale

MAR i propozuar për FSHU për vitin 2019 është 247.7 milion €, e cila paraqet shumën që do të mbulohet nga tarifat e rregulluara të shitjes me pakicë. Detajet e kalkulimeve për MAR-in e propozuar janë dhënë në tabelën në vijim:

Tabela 4 MAR i propozuar për vitin 2019

MAR-i i Furnizuesit me Shërbim Universal	Njësia	2019
Parametrat e indeksimit		
Norma e interesit It	%	7.5%
Kostot me pakice te furnizuesit		
$OPEX - OPMC_t = OPMC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - E_t) * (1 - P_t)$	€m	6.1
$Zhvlerësimi - DEPCt = DEPCt-1 * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$	€m	0.1
Kostot e bartshme		
Kostot e OST	€m	40.6
Kostot e OSSh	€m	96.4
Kostot për fondin e BRE	€m	10.8
Kapitali punues (ËCLCt)		
$\dot{E}CLC = (1 / 12) * It * (RETRt + \dot{E}HPCT + PSTCt - NTFRT)$	€m	1.7
Kostot për blerjen e energjisë		
Kostot e blerjes së energjisë me shumicë	€m	117.7
Taksa për licencë		
Taksa për licencë	€m	0.01
Borxhi i keq (BDTA)		
BDTA	%	4%
BDTA	€m	9.9
Përshtatjet e të hyrave për FSHU		
Përshtatjet e vitit 2018	€m	-35.6
Të hyrat e lejuara maksimale	€m	247.7

Shtojca 6

KOMPANIA KOSOVARE PËR FURNIZIM ME ENERGJI ELEKTRIKE SH.A.
KOSOVO ELECTRICITY SUPPLY COMPANY J.S.C.
KOSOVSKO PREDUZEĆE ZA SNABDEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM D.D.

Ndërtesa e Elektrokosovës
Bulevardi Bill Clinton nr 3
Prishtinë 10000
Republika e Kosovës

Elektrokosova Building
Bil Clinton Boulevard no.3
Prishtina 10 000
Republic of Kosovo

KESCO SH.A.
Nr. 03 Dt. 21.01.2020
HQ 1

Arsim Janova
ud. Kryesues i Bordit të ZRrE-së

Hasan Gokalp Cinbis
Drejtor Ekzekutiv Komerical,
KESCO sh.a

21 Janar 2020

LËNDA: PROPOZIM PËR TË HYRAT E LEJUARA MAKSIMALE PËR VITIN TARIFOR 2020

I nderuari z. Janova,

Aplikimi për të Hyrat e Lejuara Maksimale është përgatitur nga KESCO në formë elektronike dhe në letër, duke respektuar afatin kohorë të përcaktuar në shtojcën 3 të Rregullës për Përcaktimin e të Hyrave për Furnizuesin me Shërbim Universal (Rregulla e Çmimeve të FShU) dhe shkresës së ZRRE-së të lëshuar më 9 Dhjetor 2019.

KESCO mbetet i përkushtuar për bashkëpunim me qëllim që të arrihen konkluzione të përshtatshme të cilat janë në interesin e të gjitha palëve pjesëmarrëse në sektorin e energjisë.

Me respekt,

Hasan Gokalp Cinbis
Drejtor Ekzekutiv Komerical, KESCO Sh.a

***Aplikimi për të Hyrat e Lejuara Maksimale në
vitin 2020 për Furnizuesin me Shërbim Universal***

Përmbajtja:

1.	Hyrje	3
2.	Bilanci i Energjisë Elektrike dhe Blerjet	4
3.	Kostot me pakicë për vitin 2020	6
4.	Kostot e blerjes së energjisë	8
4.1.	Kostoja e energjisë së blerë nga prodhimi vendor	8
4.2.	Kostot e Importit të Energjisë	10
4.3.	Parametrat hyrëse	10
4.4.	Përcaktimi i Kostove të Blerjes me Shumicë për vitin 2020	11
5.	Kostot e bartshme për vitin përkatës t.....	12
6.	Kostot e kapitalit punues dhe kompensimi për borxhin e keq në vitin relevant t	13
6.1.	Kostot e kapitalit punues	13
6.2.	Borxhi i keq	13
7.	Përshtatjet dhe faktori korigjues i të hyrave për vitin relevant t.....	15
8.	Përcaktimi i MAR për vitin relevant t	16

1. Hyrje

Në përputhje me Shtojcën 3 të Rregullës për Vendosjen e të hyrave për Furnizuesin me Shërbim Universal (Rregulla për të Hyrat e FSHU) dhe shkresës së ZRRE-së të lëshuar më 9 dhjetor 2019, KESCO si subjekt i licencuar nga Rregullatori për të kryer Furnizimin me Shërbim Universal ka përgatitur aplikimin për të hyrat e lejuara maksimale (MAR) për vitin 2020.

Në pajtim me Rregullën për të Hyrat e FSHU-së, ky aplikim paraqet parashikimin e të dhënave teknike dhe financiare për blerjet e energjisë nga prodhimi vendor dhe importi, përkatësisht blerjet me shumicë të energjisë, shpenzimet operative, shpenzimet e bartshme dhe përshtatjet për vitet e mëparshme.

Duhet theksuar se ZRRE nuk ka hapur procesin e shqyrtimit dhe nuk ka aprovuar parametrat hyrësë për periudhën e dytë rregullative për Furnizuesin me Shërbim Universal, andaj FSHU rezervon të drejtën të aplikoj këto vlera në bazë të dhënave historike, si dhe vlera të pritshme e të justifikuara.

Struktura e dokumentit përbëhet nga shtatë pjesë kryesore, respektivisht:

1. Bilanci i Energjisë Elektrike dhe Blerjet e Energjisë
2. Shpenzimet me pakicë në vitin relevant t
3. Shpenzimet e energjisë me shumicë për nevojat e FSHU-se në vitin relevant t
4. Kostot e bartshme në vitin relevant t
5. Kostot e kapitalit të punës dhe lejimi i borxhit të keq në vitin relevant t
6. Përshtatjet, përkatësisht faktori korrigjues i të hyrave për vitin relevant t
7. Përcaktimi i të Hyrave të Lejuara Maksimale për vitin relevant t

FSHU mbetet e përkushtuar për bashkëpunim me qëllim të arritjes së konkluzioneve të duhura, të cilat janë në interes të të gjitha palëve të përfshira në sektorin e energjisë.

2. Bilanci i Energjisë Elektrike dhe Blerjet

Çdo vit Furnizuesi me Shërbim Universal parashikon shitjet për konsumatorët e tij për vitin e ardhshëm, duke përdorur informatat historike dhe komponentët e tjerë që ndikojnë në shitjet, siç janë kushtet atmosferike dhe rritja ekonomike (përfshirja e konsumatorëve të rinj, indekset e blerjes së energjisë, GDP, etj.).

Sipas vendimit të ZRRE-së për amendamentin e Udhëzuesit për Liberalizimin e Tregut më 28 mars 2019, nga data 1 prill 2020 konsumatorët e kyçur në nivel e tensionit 35 kV, të cilët i përmbushin kushtet e përcaktuara në Ligjin për Energjinë Elektrike, më nuk do të furnizohen nga Furnizuesi me Shërbim Universal. Në këtë kuptim dhe bazuar në informata që posedon FSHU deri në kohën e dorëzimit të këtij aplikimi, FSHU ka përfshirë parashikimin e këtyre konsumatorëve vetëm deri në fund të Marsit 2020.

Shitjet e parashikuara nga FSHU për vitin 2020 janë 4,111 GWh, siç tregohet në tabelën e mëposhtme:

Niveli i tensionit	Jan	Shk	Mars	Pri	Maj	Qer	Korr	Gush	Sht	Tet	Nen	Dhj	Total
35 kV	4	4	5	0.60	0.56	0.60	0.65	0.50	0.60	0.56	0.49	0.42	18
10 kV	39	35	39	34	31	33	35	36	34	37	41	49	442
0.4 kV	38	31	37	29	31	30	34	35	30	32	35	41	403
0.4 kV / II	67	57	58	46	47	45	50	55	48	48	56	68	645
Amvisëri	287	231	241	195	197	180	188	194	180	195	219	268	2,574
Ndriçimi Publik	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	3	29
Total	438	361	383	307	308	290	310	322	294	315	354	430	4,111

Bazuar në shkresën e lëshuar nga ZRRE më 3 dhjetor 2018, KEK-u do të ofrojë kapacitetin e tij me prioritet për FSHU-në, kështu që gjatë parashikimit të bilancit të energjisë FSHU fillimisht do të parashikojë blerjet orë për orë nga KEK-u dhe BRE-të, si dhe blerjet nga importi sa herë që prodhimi vendor është i pamjaftueshëm për të mbuluar nevojat e konsumit të Furnizuesit me Shërbim Universal.

Bazuar në të dhënat e fundi të pranuar nga KEK gjatë planifikimit të bilancit për vitin 2020, përveç mirëmbajtjeve të rregullta vjetore në njësitë gjeneruese, gjatë vitit 2020 Njësia Gjeneruese B1 do të jetë jashtë funksionit nga data 13 prill deri më 31 dhjetor 2020. Duke pasur parasysh që KEK-Gjenerimi përbën 90% të prodhimit vendor dhe Kosova nuk ka alternative tjera të mjaftueshme për të mbuluar kërkesën e konsumit, mos-operimi i njësive gjeneruese B1 ka rritur jashtëzakonisht shumë nevojën e importit për Furnizuesin, i cili mbulon rreth 90% të nevojave të veta përmes prodhimit vendor.

Mungesa e energjisë së disponueshme me çmime të volitshme, veçanërisht gjatë sezonit dimëror, kufizimet e mundshme të rrjetit (fytet e ngushta) dhe efekti i çmimeve të importit janë vetëm disa nga problemet e mundshme me të cilat mund të përballemi këtë vit.

FSHU në një shkresë zyrtare ka adresuar këtë çështje tek institucionet relevante, përfshirë edhe ZRRE-në, me qëllim të fillimit të një diskutim midis palëve për të analizuar mundësitë e tejkalimit të ndikimeve të mundshme negative. Megjithatë, deri në kohën e aplikimit për të Hyrat e Lejuara Maksimale të FSHU-së ende nuk është ndërmarr asgjë konkrete.

Në këtë kuptim, bazuar në parashikimet e konsumit dhe kapaciteteve të disponueshme orë për orë të prodhimit vendor të parashikuar në bilancin e energjisë për vitin 2020, FSHU ka paraparë blerjet e energjisë sipas burimit të prodhimit, të cilat janë paraqitur në tabelën e mëposhtme:

Bilanci Energjetik 2020		GWh
Blerjet		4,111
<i>KEK Gjenerimi</i>		3,496
<i>Blerjet nga BRE në marrëdhënie kontraktuale me KOSTT</i>		360
<i>Blerjet nga BRE në marrëdhënie kontraktuale me KESCO</i>		48
<i>Importi</i>		207
Konsumi		4,111
Mbetje / Deficiti		-

Për sqarim duket të theksohet se edhe nëse sipas bilancit të aprovuar duket se ka energji të mjaftueshme në dispozicion për të mbuluar të gjithë nevojat e konsumit, ajo jo-domosdoshmërisht i plotëson nevojat e furnizuesit orë për orë, andaj gjatë parashikimeve orë për orë sipas kapaciteteve mund të vërehet se ka nevojë për import, e kjo dukuri sidomos është prezentë gjatë orëve të pikut.

3. Kostot me pakicë për vitin 2020

Bazuar në nenin 14 të Rregullës për të hyrat e FSHU-së, kostot e lejuara të shitjes me pakicë që lidhen me furnizimin e konsumatorëve të rregulluar përbëhen nga Shpenzimet Operative dhe të Mirëmbajtjes, zhvlerësimi dhe kostot e tjera që janë jashtë kontrollit të FSHU-së.

Meqenëse, ZRRE nuk ka hapur konsultim publik mbi parametrat hyrëse për periudhën e dytë rregullative për Furnizuesin me Shërbim Universal, FSHU rezervon të drejtën të aplikoj këto vlera në aplikimin e vet derisa ato janë të arsyeshme dhe të justifikuara.

Parashikimi i shpenzimeve operative (OPEX) për vitin 2020 parashikon një rritje prej 2% nga OPEX-i i aprovuar në vitin 2019, për të pasqyruar ndryshimet e reja në sektorin e energjisë, kërkesat qeveritare dhe reflektimin e kostove aktuale.

OPEX i aprovuar për vitin 2019 ishte vazhdim i shpenzimeve operative të vendosura në periudhën e parë rregullative, pa kryer analiza të hollësishme, andaj këto vlera nuk marrin parasysh kostot e rritura të shërbimeve dhe vëllimin e rritur punës. Kështu, FSHU në këtë aplikim ka parashikuar një rritje prej 2% ndaj OPEX-it të aprovuar në vitin 2019, në mënyrë që të pasqyrojë ndryshime të reja në sektorin e energjisë, kërkesat qeveritare dhe pasqyrimin e kostove reale.

Numri i konsumatorëve është rritur nga 470,000 konsumatorë aktivë në vitin 2013, kur aktiviteti i furnizimit është privatizuar, në mbi 600,000 konsumator aktiv, e cila rritje ka ndikuar edhe në rritjen e shpenzimeve për ofrimin e shërbimeve për këta konsumatorë, por të cilat nuk po reflektohen si të tilla nga Rregullatori tek shpenzimet e lejuara operative. Periudha e parë rregullative përfshinte kostot e pagave të punonjësve të trashëguar nga i licencuari i mëparshëm dhe asnjë kosto tjetër për punonjësit e rinj nuk u lejua gjatë periudhës së parë rregullative. Edhe pse, në rishikimin e fundit të tarifave janë bërë disa përshtatje, FSHU ka ende dallime të mëdha në paga në krahasim me sektorin publik, përderisa ngarkesa e punës është shumë më e lartë dhe ambienti i punës është shumë më stresues. Duke marrë parasysh që ka mospërputhje në paga midis punonjësve tanë dhe punonjësve të tjerë në të njëjtin sektor, FSHU do të dëshironte të pasqyronte përpjekjen dhe ngarkesën e punës së punonjësve të vet, njëherazi edhe t'i motivojë ata më tej duke aplikuar një rritje shtesë në paga, nëse këto kosto do të lejohen nga rregullatori. Në këtë këndvështrim, **FSHU kërkon nga ZRRE që me seriozitet të konsideroj një rritje në linjën e pagave**, e cila duhet të shtohet si kosto shtesë ndaj OPEX-it të kërkuar në këtë aplikim.

Për më tepër, duhet të theksohet se kostot e sigurimit shëndetësor të përfshira në shpenzimet operative në dy vitet e fundit janë rritur për mbi 50%. Duke marrë parasysh rritjen e vazhdueshme të çmimeve të sigurimeve shëndetësore ndër vite, kostot aktuale të lejuara për sigurimin shëndetësor mundësojnë blerjen e një mbulimi bazë të sigurimit shëndetësor. Pranimi i primës aktuale të sigurimit shëndetësor, me një kosto prej 10 € shtesë për punëtor, të cilat përfaqësojnë çmimet aktuale të tregut, të aplikuara edhe nga të licencuarit e tjerë në sektor, do të thotë një kosto

shtesë prej 2,110 € /muaj, e cila shtesë do të ishte shumë e përshtatshme si për kompaninë ashtu edhe për punonjësit duke pasur parasysh që sigurimi shëndetësor jo vetëm që jep një siguri në punë, por është edhe një kërkesë ligjore. Prandaj, ne kërkojmë nga Rregullatori që të marrë parasysh këto kosto gjatë përcaktimit të OPEX-it për vitin 2020.

Për më tepër, duhet të theksohet se edhe kostoja e ofrimit të shërbimeve është rritur gjatë viteve, e cila gjithashtu nuk është reflektuar si e tillë në OPEX-in e aprovuar të vitit 2019. Gjatë vitit 2019 për herë të parë kanë filluar të operojnë edhe konsumatorët prodhues, të cilët kërkojnë ndryshime në sistemet e faturimit dhe jo –vetëm. Deri në fund të vitit 2019 kemi pasur gjithsej 7 konsumatorë të regjistruar si konsumatorë prodhues, të dhënat e të cilëve aktualisht po regjistrohen dhe faturohen manualisht, por e cila metodë nuk është e përshtatshme me rritjen e numrit të këtyre konsumatorëve.

Marrë parasysh që kostot e shitjes me pakicë përfshijnë edhe kostot e zhvlerësimit, FSHU parashikon një rritje të njëjtë prej 2% edhe në kostot e zhvlerësimit nga kostot e miratuara për vitin 2019, duke pasur parasysh ndryshimet në treg dhe përditësimet ligjore, të cilat kërkojnë investime shtesë, veçanërisht në pajisjet e telekomunikimit dhe softuerëve. Prezantimi i konsumatorëve prodhues në treg gjatë vitit 2019 ka paraqitur nevojën për përditësimin e softuerit të pagesave, e cila duhet të reflektohet këtë vit. Përfundimisht duhet theksuar se konform rregullës në fuqi, OPEX i vitit 2020 gjithashtu aplikon edhe përshtatjen e inflacionit për kostot e aprovuara gjatë vitit 2019, si për OPEX ashtu edhe për kostot e zhvlerësimit.

4. Kostot e blerjes së energjisë

Sipas nenit 17 të Rregullës për të Hyrat e FSHU-së, kostot e energjisë lidhur me furnizuesit e rregulluar përbëhen nga:

- Kostoja e energjisë e blerë nga prodhimi vendor (GENCt)
- Kostoja e importit të energjisë (IMPcT)
- Margjina e Blerjeve me Pakicë (RETMt), dhe
- Kostoja neto e jobalancit (IMBcT), të cilave u aplikohet faktorit ndarës i jobalancit (IMBFt)

Formula e mëposhtme tregon zbatimin e këtyre kostove, të cilat FSHU do t'i përdorë më tej në përcaktimin e të hyrave të saj për vitin relevant t:

$$WHPCt = (GENCt + IMPcT + IMBcT * IMBFt) * (1 + RETMt)$$

4.1. Kostoja e energjisë së blerë nga prodhimi vendor

Prodhimi i energjisë elektrike në Kosovë është i dominuar nga dy termocentrale të mëdha që prodhojnë 90% të prodhimit të përgjithshëm të energjisë elektrike në vend, ndërsa pjesa e mbetur, prej rreth 10% të prodhimit të energjisë elektrike mbulohet nga Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë.

Siç e potencuam me lartë, në planin vjetor të punës për vitin 2020, KEK përveç planit të rregullt të mirëmbajtjes, parasheh që njësia gjeneruese B1 të dalë jashtë funksionimit nga 13 Prilli 2020 deri në fund të vitit, e cila po ndikon jashtëzakonisht shumë në rritjen e kostove që do t'i barten konsumatorëve fundor si e tillë, pa e marrë në konsideratë kërkesën e vazhdueshme të KEK-ut për rritjen e çmimit të tij të shitjes dhe/apo ndryshimet e tjera të mundshme në përcaktimin e kostove të sistemit të energjisë elektrike. Megjithëse nuk është në fushën e këtij aplikimi, duhet të theksohet se pritjet janë që mos-funksionimi i njësisë gjeneruese B1 do të jetë më i gjatë se sa pritet, i përcjellë menjëherë nga mos-operimi i njësisë gjeneruese B2, si faza II e IPA projektit, duke ndikuar kështu në vazhdimin e varësisë nga importi për një periudhë shumë më të gjatë, e cila mbetet shqetësuese veçanërisht gjatë kohës kur kërkesa për konsum është më e lartë.

Kjo jo vetëm që rrit koston e blerjes së energjisë elektrike për konsumatorët fundorë, por rrezikon edhe sigurinë e furnizimit në vend. Mungesa e energjisë së disponueshme me çmime të volitshme në treg, veçanërisht gjatë sezonit të dimrit, kufizimet e mundshme të rrjetit (fytet e ngushta) dhe efekti në çmimet e importit janë disa nga problemet e mundshme me të cilat do të përballemi gjatë këtij viti. FSHU në një letër zyrtare drejtuar institucioneve e ngriti këtë çështje për të filluar një diskutim midis palëve të interesuara, me qellim që të analizohet mundësia e tejkalimit të ndikimeve të mundshme negative, siç është opsioni për të aktivizuar të gjitha njësitë gjeneruese në Kosovën A,

të zvogëlohet numri ose koha e mirëmbajtja në njësi gjeneruese aktive dhe / ose alternativa të tjera të mundshme. Sidoqoftë, asgjë nuk është ndërmarrë deri në kohën e aplikimit të FSHU-së për të Hyrat e Lejuara Maksimale.

Meqenëse shtojca 4 e Marrëveshjes për Blerjen e Energjisë Elektrike me shumicë (BSA) mbi çmimet e energjisë elektrike është e zbatueshme deri me 31 Mars 2020, FSHU ka kërkuar nga KEK të ofertoj çmimin e tij për vitin tarifor 2020 (1 prill 2020 – 31 mars 2021) dhe bazuar në shkresën e pranuar më 17 janar 2020, çmimi i propozuar nga KEK-gjenerimi për FSHU-në është 33.3/MWh. Duke marrë parasysh që nuk kishte kohë të mjaftueshme për të negociuar dhe respektivisht për të arritur një marrëveshje, FSHU në këtë aplikim përdori çmimin aktual të KEK-ut. Sidoqoftë, duhet të theksohet se meqenëse KEK dhe FSHU ende nuk kanë arritur një marrëveshje, marrja për bazë e një çmim referent nga ZRRE-ja ndryshe nga ajo që mund të dakordohet me KEK-un, do të vendosë FSHU-në në një pozicion financiar jo shumë të favorshëm në mes të vitit tarifor, nëse KEK nuk pajtohet të shesë energjinë e saj në bazë të atij çmimi referent. Marr parasysh ndikimin e këtyre kostove tek konsumatorët fundor, por edhe tek vet kompania nëse ato nuk aplikohen drejtësisht, dhe me qëllim që të shmangim rreziqe financiare apo pa-përballueshmi të çmimeve nga konsumatorët fundor, kërkojmë edhe një herë nga ZRRE të aplikoj të drejtën e tij për të vendosur obligim publik ndaj KEK-gjenerimit.

Përveç KEK gjenerimit, FSHU do të blejë energji elektrike edhe nga BRE-të, e cila duhet të merret me prioritet. Në pajtim me Rregullën mbi Skemën Mbështetëse, të miratuar nga ZRRE në Prill 2017 Gjeneratorët e BRE-ve do të shesin prodhimin e tyre të energjisë elektrike tek Operatori i Tregut (OT) dhe OT do të ndajë të gjitha prodhimet e BRE-ve tek furnizuesit, proporcionalisht me kërkesën e tyre individuale në totalin e konsumit të energjisë elektrike në Kosovë. Megjithatë, disa nga BRE-të e vogla do të mbeten në marrëveshje kontraktuale me FSHU, për shkak të marrëdhënieve kontraktuale të trashëguara gjatë procesit të privatizimit dhe/ose bazuar në udhëzimet e nxjerra nga ZRRE për liberalizimin e tregut.

Për shkak të mungesës së informatave rreth çmimit referent për BRE-të deri në fazën e aplikimit, FSHU për të llogaritur kostot e blerjes së BRE, ka përdorur çmimin referent aktual për BRE që kanë marrëveshje kontraktuale me Operatorin e Tregut, përderisa për BRE-të tjera që kanë marrëveshje kontraktuale drejtpërsëdrejti me FSHU, do të përdorë çmimin e pajtuar dhe/ose miratuar nga rregullatori. Por duhet theksuar se çdo ndryshim në çmimin referent të aplikuar për BRE gjatë këtij viti tarifor duhet të pasqyrohet nga ZRRE-ja gjatë llogaritjes së të hyrave të lejuara maksimale për FSHU-në.

4.2. Kostot e Importit të Energjisë

Në përgjithësi, balancimi i energjisë bëhet në bazë të kapacitetit, në baza mujore madje edhe orë për orë, pasi gjenerimi lokal në shumicën e kohës është i mjaftueshëm gjatë orëve jashtë pikut dhe respektivisht importi bëhet në parim të moduluar e jo gjatë ngarkesës bazë (base load). Për qëllime të Bilancit të energjisë, FSHU parashikon ngarkesat në baza javore dhe në bazë të planit të parashikuar të punës së njësive gjeneruese (kapaciteti në dispozicion), parashikon vëllimet e importit, në mënyrë që të balancojë nevojat e tregut dhe mungesën e prodhimit.

Me 29 gusht 2019 KEK dërgoj zyrtarisht planin vjetor të punës për vitin 2020, e cila për shkak të mosoperimit të njësisë gjeneruese B1 nga 1 prilli- 31 dhjetor, ka rritur shumë nevojën e importit gjatë vitit 2020. Bazuar në parashikimin e shitjeve në nivel të shpërndarjes për vitin 2020, nevoja për import pothuajse po dyfishohet si në aspektin energjetik ashtu edhe në të kostove.

Duhet të theksohet se gjithashtu çmimet e importit po tregojnë një trend të lëvizjes se çmimeve të importit, duke e ekspozuar kështu furnizuesin drejtpërsëdrejti ndaj pasigurisë financiare. Parashikimet e çmimeve në tregun e HUPX për vitin 2020, tregojnë një çmim mesatar të moduluar prej 68.3 €/MWh. Marr parasysh këtë trend kërkojmë nga Rregullatori të aplikoj drejt çmimin e importit për vitin 2020.

4.3. Parametrat hyrëse

Vlerat hyrëse janë parametrat kryesorë të përdorur në llogaritjen e të hyrave të rregulluara të Furnizuesit me Shërbime Universal. Bazuar në Nenin 12 të Rregullës së Çmimeve të FSHU, Marzha me Pakicë dhe faktori i ndarës i jo-balancës (i përdorur në formulën e WHPC) konsiderohen si parametra hyrëse. Paragrafi 4 i këtij neni thotë se ndër të tjera këto dy parametra përcaktohen në një periudhë prej tre vitesh.

Meqenëse ZRRE nuk ka hapur procesin e shqyrtimit dhe nuk ka aprovuar parametrat hyrëse për periudhën e dytë rregullative për Furnizuesin me Shërbim Universal, FSHU në këtë aplikim do të përdorë për marzhën e shitjes me pakicë të njëjtën përqindje (3%) që është aplikuar në periudhën e parë rregullative, dhe ngjashëm nuk do të aplikojë asnjë vlerë për faktorin ndarës të jo-balancës, meqenëse përcaktimi i parametrave hyrëse duhet të bëhet në përputhje me proceset e përcaktuara në Rregullën e Çmimeve të FSHU-së.

4.4. Përcaktimi i Kostove të Blerjes me Shumicë për vitin 2020

Sipas formulës për përcaktimin e Kostos së Blerjes me Shumicë dhënë në rregullën e Çmimeve dhe përshkrimit të kostove si më lartë, kostot totale për mbulimin e parashikimit të konsumit për vitin 2020 janë vlerësuar si 136.3 milion €.

Përshkrimi	GWh	mil€
KEK Gjenerimi	3,495.8	103.1
Importi	207.5	14.2
BRE Prodhimi në marrëveshje kontraktuese me KOSTT	360.5	12.8
BRE Prodhimi në marrëveshje kontraktuese me FSHU	47.5	2.2
Margjina me pakicë		4.0
Totali i Shpenzimeve të Blerjes së Energjisë me Shumicë	4,111.3	136.3

Kapacitetet energjetike dhe kostot financiare të prezantuara në tabelë janë parashikuar të mbulojnë nevojën e konsumatorëve të furnizuar nga Furnizuesi me shërbim Universal për vitin 2020.

5. Kostot e bartshme për vitin përkatës t

Konform nenit 18 të Rregullës së Çmimeve të FSHU-së, gjatë përcaktimit të MAR-it, FSHU do të mbulojë kostot e mëposhtme:

- Kostot e OT që faturohen nga OT dhe kanë të bëjnë me Konsumatorët e FSHU-së;
- Kostot e OS të cilat faturohen nga OS dhe ndërlidhen me Konsumatorët e FSHU-së;
- Kostot e SHST (TUOS) që faturohen nga OST dhe ndërlidhen me Konsumatorët e FSHU-së;
- Kostot për përdorimin e sistemit të shpërndarjes që faturohen nga OSSh dhe lidhen me Konsumatorët e FSHU-së; dhe
- Pjesa e taksës për Licencës që lidhet me Konsumatorët e FSHU-së

Sidoqoftë, duhet të theksohet se përveç të lartpërmendurave FSHU i paguan OST edhe kostot për Fondin e BRE-ve, i cili do të përfshihet si pjesë e kostove të bartshme.

Tarifa për Licencë llogaritet si një tarifë e paracaktuar nga Rregullatori e shumëzuar me energjinë e pritshme të importit në MWh. Meqë ZRRE nuk ka iniciuar ndonjë proces për të ndryshuar tarifën për licencë, FSHU do të aplikojë të njëjtën tarifë siç ka zbatuar edhe në periudhën e mëparshme rregullative (0.22 € / MWh).

Ndërkohë, meqenëse bazuar në afatet kohore të përcaktuara në Rregullën e Çmimeve të FSHU, si dhe në letrën zyrtare të ZRRE-së për aplikimin e MAR, nuk ka dallime në afatet kohore kur të licencuarit e tjerë paraqesin aplikimet e tyre, FSHU do të përdorë informacionet që janë në dispozicion deri në kohën e dorëzimit të këtij aplikimi, respektivisht do të aplikojë çmimet aktuale në konsumin e parashikuar për kalkulimin e këtyre kostove gjatë kërkesës për të hyrat e lejuara maksimale për vitin 2020. Çdo ndryshim nga ZRRE-ja gjatë përcaktimit të tarifave për OSSH dhe OST duhet të pasqyrohet në MAR-in përfundimtar për Furnizuesin me Shërbim Universal.

6. Kostot e kapitalit punues dhe kompensimi për borxhin e keq në vitin relevant t

Vlera e komponentëve të kostove që do të shpjegohet në këtë seksion llogaritet në bazë të formulave të specifikuara në Rregullën e Çmimeve të FSHU-së. Sidoqoftë, bazuar në Nenin 16 të Rregullës së Çmimeve të FSHU, Rregullatori do të duhet të vendosë kompensimin për Borxh të Keq gjatë përcaktimit të parametrave hyrës. Megjithatë, ashtu siç u shpjeguan më lartë borxhi i keq nuk është përcaktuar nga Rregullatori për këtë Periudhë Rregullative dhe respektivisht FSHU do të aplikoj përqindjen më të arsyeshme dhe të justifikueshme, e cila duhet të konsiderohet nga Rregullatori gjatë përcaktimit të MAR-it për vitin 2020.

6.1. Kostot e kapitalit punues

Konform nenit 15 Kostot e kapitalit punues llogariten si kosto e financimit të kapitalit punues për FSHU-në shumëzuar me vlerën e lejuar të kapitalit punues. Kjo kosto i mundëson FSHU-së operim të qëndrueshëm dhe kalkulohet sipas formules dhënë në Shtojcën 1 të Rregullës së Çmimeve të FSHU-së:

$$WCLC = (1 / 12) * I_t * (RETR_t + WHPC_t + PSTC_t - NTFR_t)$$

Në këtë kuptim, duke marrë parasysh komponentët e kostove të paraqitura në seksionet e mëparshme të këtij dokumenti, kostot e pritshme të kapitalit punues për vitin 2020 janë 1.85 milion€.

6.2. Borxhi i keq

Borxhi i keq është një vlerësim dhe nivel i arsyeshëm i borxheve të këqija të shkaktuara tek FSHU gjatë një viti relevant t. ZRRE-ja nuk ka përcaktuar Lejimin për Borxhin e Keq për periudhën e dytë rregullative ashtu siç kërkohet nga Rregulla për të Hyrat e FSHU-së, por gjatë përcaktimit të të hyrave të FSHU-së për 2 vitet e para ka aplikuar lejesën e aplikuar në vitin e fundit të periudhës së parë rregullative.

Edhe pse në 3 vitet e fundit të periudhës së parë Rregullative, Lejimi për Borxhin e keq ishte 4%, duhet të theksohet se një raport i tillë konsideron arkëtimin nga të gjithë konsumatorët që operojnë në tregun e energjisë elektrike. Megjithatë, raportet e arkëtimit për faturimin e aplikuar gjatë vitit relevant t tregojnë se borxhet e këqija aktuale janë mbi 6%. Ky raport është më i theksuar tek shtëpiakët, të cilët përbëjnë mbi 80% të konsumatorëve të furnizuar nga FSHU-ja.

Arkëtimi %	2016	2017	2018	Total
Sipas MAR-it (Përfshirë në MAR)	92.35%	94.75%	94.84%	94.02%

Marr parasysh se gjatë vitit 2020 pritet që konsumatorët industrial të kyçur në nivelin 35 kV më nuk do të furnizohen nga FSHU, arkëtimi i të cilëve është 98-99%, FSHU kërkon që në vitin 2020 të zbatohet lejimi prej së paku 5%, për të siguruar vazhdimësi dhe qëndrueshmëri të operimeve ditore të furnizuesit. Vitin aktual 2019, FSHU e ka përmbyll me humbje financiare, e cila pritet të rëndoj gjendjen e furnizuesit edhe më thellë gjatë vitit 2020 kur edhe nevoja për import është rritur. Për më tepër edhe në vitet në vazhdim konform Udhëzuesit për Liberalizimin e Tregut, konsumatorët industrial të kyçur në nivelin e tensionit 10 kV dhe të tjerë konsumatorë komercial gradualisht do të largohen nga FSHU, duke e lënë kështu FSHU-në kryesisht me konsumatorët që tentojnë të vonojnë dhe / ose refuzojnë pagesat e faturave të pranuar.

Për më tepër, marr parasysh se në ligjin e ri nuk lejohet shkyçja e konsumatorëve që ankohen derisa gjykata të marrë vendim të prerë, dhe marr parasysh procedurat burokratike dhe të ngadalta të gjykatave në Kosovë, rastet do të bëhen të pamundura për t'u trajtuar brenda vitit relevant tarifar. Një lejim i borxhit të keq për të paktën 5% do të ofrojë siguri për punën e përditshme të furnizuesit me shërbimi universal dhe për më tepër do të ndihmojë në eliminimin e subvencioneve ndërmjet kategorive ekzistuese. Çdo aplikim më i ulët se 5% do të ekspozojë FSHU drejtpërsëdrejti në rrezik financiar.

7. Përshtatjet dhe faktori korrigjues i të hyrave për vitin relevant t

Gjatë çdo viti tarifor furnizuesi parashikon kostot e tij të cilat aprovohen nga Rregullatori. Megjithatë, gjatë vitit aktual ekzistojnë dallime në mes të kostove të lejuara dhe aktuale, prandaj përmes një faktori korrigjues këto kosto përshtaten duke reflektuar diferencën ndërmjet kostove të lejuara dhe atyre aktuale.

Në pajtim me Rregullën për të Hyrat e Lejuara Maksimale është bërë korrigjimi i të hyrave të vitit 2019, respektivisht FSHU ka llogaritur MAR-in aktual dhe të hyrat e realizuara gjatë vitit 2019. Sipas kalkulimeve faktori korrigjues ka rezultuar të jetë (9.6) milion € e cila është përshtatur në MAR-in e vitit 2020. Duhet theksuar se ndryshimi më i madh i MAR-it të përcaktuar gjatë vitit 2019 dhe atij aktual është si rezultat i rritjes së çmimit të OST-së, të cilat për shkak se kanë hyre në fuqi nga prilli i vitit 2020 kanë krijuar dallime. Njëkohësisht edhe rritja e volumeve të shitjes ndaj atyre të parashikuara ka rritur kostot aktuale të sistemit krahasuar me ato të aprovuara.

Përshkrimi	mil €
MAR-i i Aprovuar	248.82
MAR-i Aktual	245.33
Shitjet aktuale	254.29
It	7.49%
Faktori korrigjues i të hyrave (ADJ _t)	(9.63)

Në periudhën e mëparshme rregullative, ZRRE ka rritur të hyrat për shumën totale të rikthimit të humbjeve. FSHU vazhdimisht ka kundërshtuar këtë qasje duke treguar se jo e gjitha energjia e faturuar si 'rikthimi i humbjeve' inkasohet nga konsumatorët, për faktin se:

- Konsumatorët mund të paraqesin ankesë në radhë të parë në ZRrE, dhe më vonë edhe në Gjykatë, dhe si e tillë jo e tërë energjia e faturuar fillimisht lejohet të faturohet pas vendimeve të tyre, respektivisht arkëtimi i tyre është procedurë e zgjatur dhe e diskutueshme
- Praktika po tregon se vetëm një pjesë e kësaj vlere mblidhet në praktikë, afërsisht rreth 20% e energjisë së faturuar në emër të rikthimit të humbjeve

Prandaj FSHU në këtë aplikim ka aplikuar vetëm 20% të faturimit në emër të rikthimit të humbjeve dhe kërkon nga ZRRE që gjithashtu të njoh dhe të aplikoj vetëm 20% të faturimit në emër të rikthimit të humbjeve. OSSH paguan FSHU-në vetëm për shumën e marrë nga konsumatorët fundorë dhe nëse ZRRE vazhdon të aplikojë gjithë shumën e faturuar si të hyra nga rikthimi i humbjeve, atëherë FSHU do të ketë nevojë për lejim më të lartë për borxhin e keq për të arkëtueshmet që lidhen me rikthimin e humbjeve.

8. Përcaktimi i MAR për vitin relevant t

Të Hyrat e Lejuara Maksimale (MAR) për vitin 2020 do të mbulohen nga tarifat e rregulluara të shitjes me pakicë dhe përfshijnë vetëm kostot e konsumatorëve që do të furnizohen nga Furnizuesi me Shërbim Universal.

FSHU ka konsideruar se konsumatorët e kualifikuar të kyçur në nivelin 35 kV do të operojnë në tregun e hapur që nga prilli i vitit 2020 sipas udhëzimeve të ZRRE-së, prandaj nuk janë llogaritur kostot për këta konsumatorë nga prilli e tutje. Në mënyrë të ngjashme, nuk do të llogariten të hyra gjatë përcaktimit të të Hyrave për vitin 2020.

Tabela më poshtë paraqet një përmbledhje të kërkesës për të Hyrat e Lejuara Maksimale për FSHU-në për vitin 2020, pasi të dihen të gjitha elementet e kostove, siç është shpjeguar në kapitujt e mëparshëm dhe konform shprehjes për llogaritjen e Të Hyrave të Lejuara Maksimale në vitin relevant:

$$MAR_t = (RETR_t + WCLC_t + WHPC_t + PSTC_t - NTFR_t + KREV_t) / (1 - BDTA_t)$$

MAR-i i FSHU-së për vitin 2020	mil €
It	7.49%
Kostot e lejuara me pakicë	6.36
OPMC _t	6.25
DEPC _t	0.11
Kostot e bartshme (PSTC_t)	153.8
Kostot e OST	30.32
Kostot e OSSH	110.33
Fondi BRE	13.15
Kostot e kapitalit punues (WCLC_t)	1.85
Kostot e energjisë me shumicë (WHPC)	136.31
WHPC	132.34
Margjina me pakicë	3.97
Taksa për licencë	0.05
Faktori i përshtatjeve të të hyrave (ADJ)	(9.63)
BDTA	5.0%
FSHU MAR	303.94

Përcaktuesit e faturimit për vitin 2020 janë bazuar në vëllimet e shitjeve të parashikuara në Bilancin e Energjisë. Me aplikimin e tarifave aktuale mbi përcaktuesit e faturimit të parashikuar për vitin 2020, priten të hyra të faturuara në vlerë prej € 275.91 mil.

FSHU mbetet i angazhuar për bashkëpunim me qëllim të arritjes së konkluzioneve të duhura, të cilat janë në interesin e të gjithë palëve të përfshira në sektorin e energjisë.